

Lemin perusopetusta koskeva selvitys

Esitys 19.4.2023
Pentti Rautakoski
FCG Finnish Consulting Group

Työskentelyprosessi

- **Työn käynnistäminen ja toteuttaminen**
Johtava asiantuntija Pentti Rautakoski FCG
- **Nykytilan tarkastelu – lähtötietojen kokoaminen ja analyysi**
 - Tiedot toiminnasta ja kiinteistöistä:
Kunnanjohtaja Kati Rekola, perusopetuksen toimialajohtaja Anne Rousku, tekninen johtaja Tommy Vesterlund
 - Perusopetuksen verrokkitarkastelu
Asiantuntija Tommi Pihlajamäki FCG
- **Haastattelut – tilannekuvan tarkentaminen ja sopeutusmahdollisuuksien kartoitus**
 - Toiminta: Kunnanjohtaja, perusopetuksen toimialajohtaja
 - Opetustilat: Perusopetuksen toimialajohtaja, tekninen johtaja, rakennustarkastaja
- **Selvityksen yhteenveto ja sen läpikäynti tilaajan kanssa 19.4.2023**
Kunnanjohtaja Kati Rekola, perusopetuksen toimialajohtaja Anne Rousku, tekninen johtaja Tommy Vesterlund
- **Esittely kunnanhallitus 24.4.2023**

Periaatteita

- *Laadukkaan toiminnan ja kestävän talouden tasapainon saavuttaminen*
- *Nykyisen tilanteen tarkasteleminen, toiminnan sopeuttaminen ja tulevaan varautuminen*
- *Analysointi-ennakointi-reagointi*
- *Tärkeimpiin asioihin keskittyminen*
- *Joustavien ja luovien ratkaisujen löytäminen*
- *Yhteistyön ja yhteisöllisyyden hyödyntäminen*
- *Yhteisen tavoitteen löytäminen*
- *Keskusteleminen-päätttäminen-sitoutuminen*

FCG.

Lemin perusopetuksen kustannusten vertailutiedot

KTK Tomi Pihlajamäki

Metatietoja:

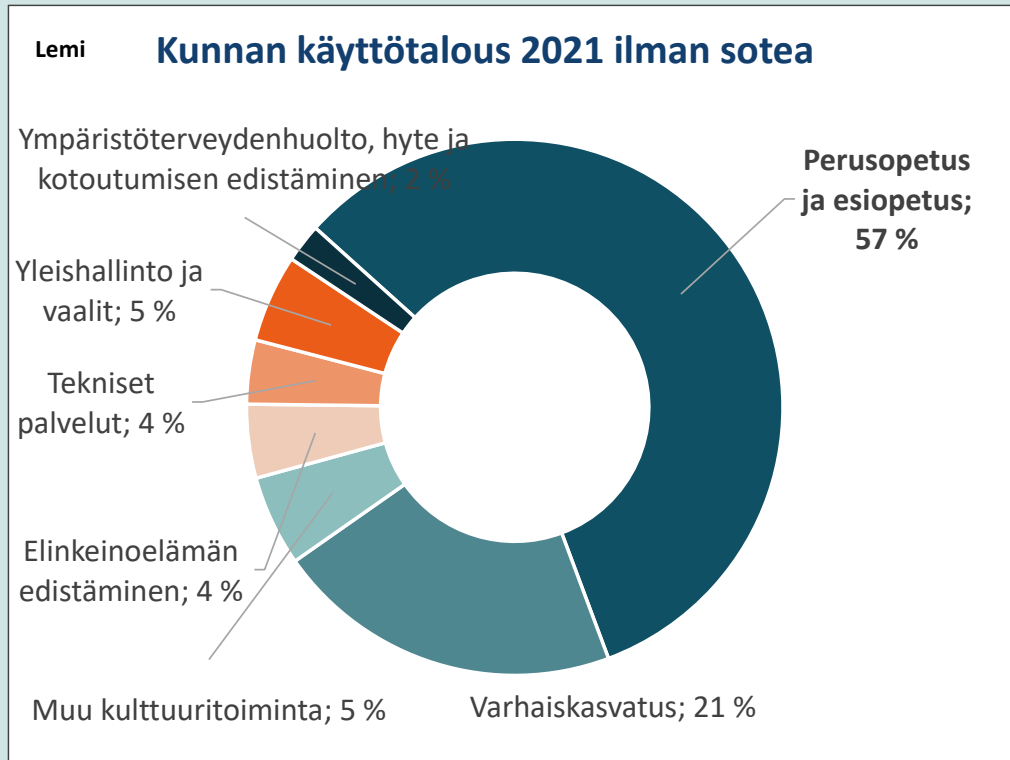
- Seuraavilla kalvoilla tarkastellaan Lemmin kunnan perusopetuksen kustannuksia ja asemoidaan Lemmin perusopetuksen kustannuksia muiden samankaltaisten kuntien avulla.
- Lemiin vertailtavat kunnat ovat: Savitaipale, Hirvensalmi, Rautalampi, Parikkala, Aura, Kärsämäki, Urjala.
- Verrokkikunnat on valittu asukasluvun sekä koulujen lukumäärän perusteella. Tilastokeskuksen aineiston mukaan kaikissa verrokkikunnista on kaksi kunnan ylläpitämää peruskoulua.
- Käytettävä aineisto on vuoden 2021 osalta Kuntien ja kuntayhtymien käyttötaloustiedot palveluluokkakohtaisesti – tiedonkeruu (lyh. KKTPP). Tiedonkeruu on Valtiokonttorin järjestämä. Aiempien vuosien käyttötaloustietojen lähde on Tilastokeskus.

Väestörakenne – perusopetusikäisten osuus

	Verrokkitarkastelu								Koko maa
	Kpl/käryhmä	Lemi	Savitaipale	Hirvensalm	Rautalampi	Parikkala	Aura	Kärsämäki	
Alle 6 -vuotiaat	157	104	77	97	157	264	142	200	296 144
6-vuotiaat	33	22	15	21	27	63	25	45	56 867
Alakoulu	239	165	103	169	211	305	205	264	369 949
Yläkoulu	99	100	41	105	101	161	109	143	185 637
II aste 16-18 v.	94	86	35	111	79	141	101	130	180 608
19-24	91	83	89	107	110	160	121	151	362 764
25-64	1 418	1 416	958	1 317	1 981	2 003	1 089	2 169	2 793 992
65-74	443	626	463	600	1 009	507	390	832	699 153
75-84	247	434	248	358	643	269	252	520	416 031
85-...	96	225	102	148	249	82	99	215	156 752
Kaikki yht	2 917	3 261	2 131	3 033	4 567	3 955	2 533	4 669	5 517 897
Osuus väestöstä	Lemi	Savitaipale	Hirvensalm	Rautalampi	Parikkala	Aura	Kärsämäki	Urkala	Koko maa
Alle 6 -vuotiaat	5,4 %	3,2 %	3,6 %	3,2 %	3,4 %	6,7 %	5,6 %	4,3 %	5,4 %
6-vuotiaat	1,1 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,6 %	1,6 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Alakoulu	8,2 %	5,1 %	4,8 %	5,6 %	4,6 %	7,7 %	8,1 %	5,7 %	6,7 %
Yläkoulu	3,4 %	3,1 %	1,9 %	3,5 %	2,2 %	4,1 %	4,3 %	3,1 %	3,4 %
II aste 16-18 v.	3,2 %	2,6 %	1,6 %	3,7 %	1,7 %	3,6 %	4,0 %	2,8 %	3,3 %
19-24	3,1 %	2,5 %	4,2 %	3,5 %	2,4 %	4,0 %	4,8 %	3,2 %	6,6 %
25-64	48,6 %	43,4 %	45,0 %	43,4 %	43,4 %	50,6 %	43,0 %	46,5 %	50,6 %
65-74	15,2 %	19,2 %	21,7 %	19,8 %	22,1 %	12,8 %	15,4 %	17,8 %	12,7 %
75-84	8,5 %	13,3 %	11,6 %	11,8 %	14,1 %	6,8 %	9,9 %	11,1 %	7,5 %
85-...	3,3 %	6,9 %	4,8 %	4,9 %	5,5 %	2,1 %	3,9 %	4,6 %	2,8 %
Kaikki yht	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

- Lemin ikärakenne poikkeaa koko maan keskimääräisestä ikärakenteesta keskimääräistä suuremmalla perusopetusikäisten osuudella.
- Aurassa, ja Kärsämäellä osuudet ovat myös suuria, Urjalassa ja Rautalammilla vain vähän keskimääräistä pienempiä. Muissa verrokkikunnista osuus on maan keskimääräistä pienempi.

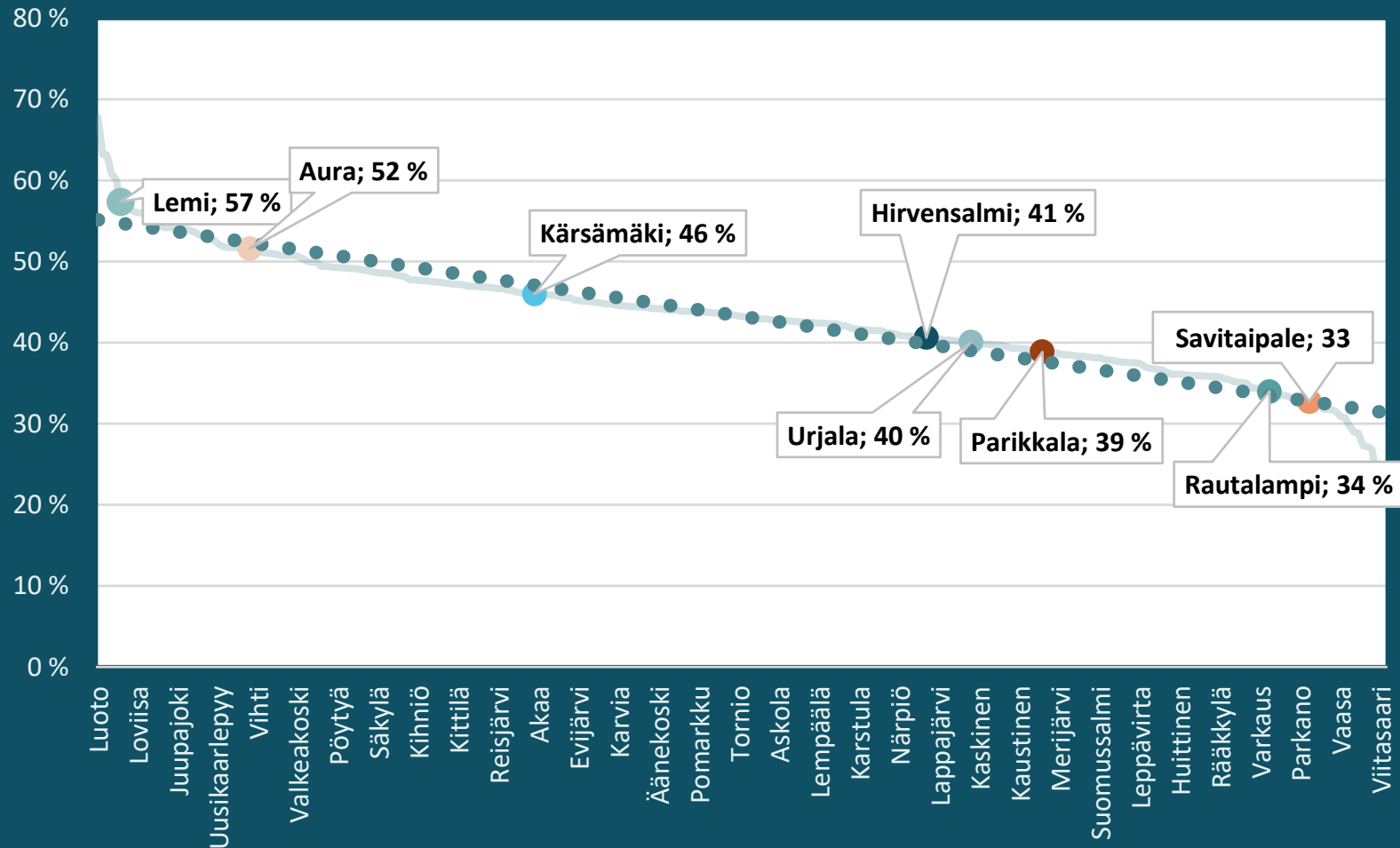
Kuntaan jääneet palvelut

Lemi	Nettokäyttö- kustannus	Osuus käyttö- taloudesta	Osuus käyttö- taloudesta ilman sotea
2021			
Perusopetus ja esiopetus	4 008	22 %	57 %
Varhaiskasvatus	1 457	8 %	21 %
Toinen aste	0	0 %	0 %
Muu kulttuuri ja vapaa sivistystyö	380	2 %	5 %
Elinkeinoelämän edistäminen	309	2 %	4 %
Tekniset palvelut	269	1 %	4 %
Yleishallinto ja vaalit	367	2 %	5 %
Muut palvelut	30	0 %	0 %
Ympäristöterveydenhuolto, hyte ja kotoutun	162	1 %	2 %
Sote	10 959	60 %	
Pelastustoiminta	320	2 %	
Yhteensä	18 262		
Yhteensä ilman sotea ja pelastustoimintaa:	6 983	38 %	

- Lemin kunnan käyttötalous oli aineiston mukaan noin 18 miljoonaa euroa vuonna 2021, tai ilman sotea ja pelastustoimintaa noin 7 miljoonaa euroa.
- Tästä 7 miljoonasta eurosta noin 57 %, tai noin 4 miljoonaa euroa käytettiin perusopetuksen järjestämiseen.

Perusopetuksen osuus käyttötaloudesta (ilman sotea)

Perusopetuksen osuus käyttötaloudesta

- Manner-Suomen kunnissa perusopetuksen osuus käyttötaloudesta ilman sotea vaihtelee noin 30–60 %:n välillä. Lemi on asteikon yläpäässä.
- Kunnissa, joissa on paljon perusopetusikäisiä, osuus on suuri, ja ikääntyneemmissä kunnissa osuus on yleisesti ottaen pienempi.
- Asteikon alapäähän sijoittuu kuitenkin myös Urjala, jonka osuus perusopetusikäisiä on suhteellisen suuri

Perusopetus 2015-2021

Vuoden 2021 rahassa

Lemi	Perusopetus ja ap-ip-toiminta	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015-21, %	2020-21, %
	1 000 € Käyttökustannukset	3 394	3 413	3 298	3 644	3 502	3 671	3 995	18 %	9 %
	1 000 € Käyttötulot	276	308	278	322	224	206	289	5 %	40 %
	1 000 € Nettokäyttökustannus	3 117	3 105	3 020	3 322	3 278	3 465	3 706	19 %	7 %
	Lapsia perusopetuksessa	316	322	327	339	348	348	345	9 %	-1 %
	Euroa per oppilas	9 865	9 642	9 234	9 799	9 418	9 956	10 743	9 %	8 %
	Euroa per oppilas Verrokkiryhmän keskiarvo	11 733	12 258	12 384	12 634	12 710	12 135	13 146	12 %	8 %
	Euroa per oppilas Erotus verrokkiryhmään	1 868	2 616	3 150	2 835	3 292	2 178	2 403	29 %	10 %
	1 000 € Erotus euroina	590	842	1 030	961	1 146	758	829	40 %	9 %
	Euroa per oppilas Kuntien keskiarvo	10 595	10 924	10 971	11 107	11 250	10 940	11 579	9 %	6 %
	Euroa per oppilas Erotus koko maahan	730	1 282	1 737	1 308	1 831	983	836	15 %	-15 %
	1 000 € Erotus euroina	231	413	568	443	637	342	288	25 %	-16 %

- Lemissä perusopetuksen nettokäyttökustannus on kasvanut noin 18 % vuoden 2015 tasosta. Euroina oppilasta kohden kustannustaso on kasvanut noin 9 %. Verrokkiryhmässä yksikkökustannus on suurempi, ja se on kasvanut nopeammin. Koko maassa yksikkökustannus on myös vähän Lemiä suurempi.
- *Aikasarjatarkasteluissa verrokkiryhmällä tarkoitetaan muita maaseutumaisia kuntia, joiden asukasluku on +/- 30 % Lemien asukasluvusta. Verrokkiryhmä sisältää 57 kuntaa.*
- *Tässä esitetyt eurot on deflatoitu vuoden 2021 tasolle kunnan peruspalveluiden hintaindeksin mukaan.*

Perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta 2015-2021

Perusopetus ja ap-ip-toiminta, euroa per oppilas	Vuoden 2021 rahassa							2015-21, %	2020-21, %
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Lemi	9 865	9 642	9 234	9 799	9 418	9 956	10 743	9 %	8 %
Savitaipale	10 700	11 071	11 063	11 198	11 649	10 772	11 710	9 %	9 %
Hirvensalmi	13 879	13 842	13 413	13 933	12 312	12 801	13 513	-3 %	6 %
Rautalampi	9 260	9 158	9 804	10 291	11 350	10 247	10 612	15 %	4 %
Parikkala	12 790	12 951	12 931	12 867	13 266	11 704	12 867	1 %	10 %
Aura	8 775	9 315	8 829	8 837	8 557	8 379	9 352	7 %	12 %
Kärsämäki	10 057	9 925	10 133	10 214	10 309	10 309	11 129	11 %	8 %
Urjala	10 147	10 816	9 529	11 112	9 934	9 667	9 681	-5 %	0 %

- Nettokäyttökustannus per oppilas on kasvanut vuoden 2015 tasosta kohdennetuista verrokkikunnista Savitaipaleella, Rautalammilla, Aurassa ja Kärsämäellä. Hirvensalmella ja Urjalassa yksikkökustannus on pienentynyt vähän. Parikkalan yksikkökustannus kasvoi vuoteen 2019 asti, josta se on vähentynyt.
- *Tässä esitetyt eurot on deflatoitu vuoden 2021 tasolle kunnan peruspalveluiden hintaindeksin mukaan.*

Euroa per lapsi perusopetuksessa	345	277	135	268	314	461	312	430	548 891	28 024
Perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta Lemi	Savitaipale	Hirvenselkä	Rautalammi	Parikka	Aura	Kärsämäki	Urjala	Koko maa	Kuntatyyppi	
Euroa per oppilas	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	maa	tyyppi
Palkat ja palkkiot	5 423	6 354	7 269	6 246	6 383	5 233	6 086	4 851	4 660	5 713
Eläkekulut	973	1 094	1 410	1 134	1 177	934	1 140	995	876	1 067
Muut henkilösivukulut	183	226	261	201	144	186	183	157	182	201
Asiakaspalvelujen ostot muilta	377	0	1 462	62	253	568	256	1 000	656	645
Muiden palvelujen ostot	836	1 280	2 133	174	2 519	1 878	1 793	1 298	833	1 550
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	235	577	941	884	841	715	386	264	296	443
Avustukset	0	0	21	0	0	0	5	0	50	9
Vuokratulot, ulkoiset	31	36	61	80	742	17	18	0	99	178
Muut kulut, (erittelemättömät)	13	25	0	25	11	23	25	65	12	19
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	8 072	9 592	13 559	8 806	12 069	9 552	9 892	8 629	7 666	9 826
Sisäiset toimintakulut	2 800	961	733	1 337	1 905	1 214	1 509	1 998	2 527	1 975
Poistot ja arvonalentumiset	393	59	455	850	252	322	98	304	143	212
Vyörytyskulut	314	3 463	0	0	0	411	19	654	332	416
Ulkoiset toimintatuotot:										
Myyntituotot	302	861	1 164	14	262	484	109	1 548	279	576
Maksutuotot	47	42	47	56	41	55	33	92	47	59
Tuet ja avustukset muilta	493	353	22	127	213	249	246	250	275	254
Vuokratuotot, ulkoiset	0	0	0	25	3	68	0	0	3	4
Muut tuotot	11	0	0	0	0	0	0	15	9	16
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	853	1 255	1 234	223	518	856	388	1 905	614	909
Sisäiset toimintatuotot	-16	0	0	158	841	1 194	0	0	21	109
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Vyörytystuotot	0	1 110	0	0	0	97	0	0	19	21
Nettokäyttökustannus	10 743	11 710	13 513	10 612	12 867	9 352	11 129	9 681	10 010	11 390

Perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta

- Lemin nettokäyttökustannus per oppilas on hieman maan keskiarvoa suurempi, mutta jonkin verran kuntatyyppiä pienempi. Kohdennetuista verrokeista nettokäyttökustannus on pienempi Aurassa ja Urjalassa, joissa kuitenkin oppilasmäärät ovat vähän suurempia. Rautalammin nettokäyttökustannus on hyvin lähellä Lemiä, mutta pienemmällä oppilasmäärällä.
- Tässä kuntatyyppi tarkoittaa maaseutumaisia kuntia, joissa on 2000–5000 asukasta. Ryhmä sisältää 28 kuntaa.
- Koko maan keskiarvo on tässä kustannukset per oppilaat, eikä kuntien tunnuslukujen keskiarvo. Siksi luku eroaa aiemmin esitetystä.

Esitys toimenpiteistä 19.4.2023

KOHDE	KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET	TOIMENPIDE
Tuntijako valtakunnalliseen minimiin 28 h -> 24 h	Säästö - 16 000 € /vuosi	Uusi tuntijakopäätös
4.lk alkavaa valinnaista A2-kieltä ei jatkossa tarjota	2023: - 4 000 € 2024: - 11 000 € 2025: - 17 000 € 2026: - 25 000 €	Linjaus Uusi tuntijakopäätös / opetussuunnitelman päivitys
Luopuminen 1-6 lk oppilaiden arviointikeskustelujen korvaamisesta	- 9 000 € / vuosi	Arviointikeskustelut sisällytetään YS-aikaan
7-9 lk perusopetusryhmien määrän vähentäminen 2 ryhmään / 8.lk lisäksi 9.lk 2023-24. Koko 7-9 edellyttää tilaratkaisuja.	2023: - 32 000 € 2024: - 76 000 €	Työjärjestysten optimointi Tilojen muutostyöt.
Määräaikaisia koulunkäyntiohjaajien tehtävää ja määräaikaista opettajan tehtävää ei jatketa 1.8. alkaen (Kuukanniemi)	2023: - 31 000 2024: - 53 000	Työ- ja virkamääräyksiä ei jatketa.
Tuntikehyksen leikkaus 15 h (Koulukeskus 5-6 lk)	2023: - 11 000 2024: - 27 000	Huomioidaan työjärjestyksissä ja lukuvuosisuunnitelmassa.
Ap-ip maksujen korottaminen	Tulojen lisäys + 10 000 € / vuosi	Maksujen tarkistaminen
Maksuttoman koulukuljetusoikeuden nostaminen 3-6 lk oppilailla 3 km -> 5 km	Ei juuri talousvaikutuksia: Reitit, harkinnanvaraisuudet	
Hallinnon järjestelyt		Selvitystyö sis. tva-järjestelmä
Joustava esi- ja alkuopetus, yhdysluokat 2025-		Selvitystyö yhteistyössä Vaka
Kuntayhteistyö (esim. erityisen tuen erityisryhmät, valmistava opetus, ICT, osaamisen ja järjestämisen jakaminen sekä kehittäminen)		Selvitystyö lähikunnat

**Käyttötalous-
vaikutukset
2024
202 000 €**

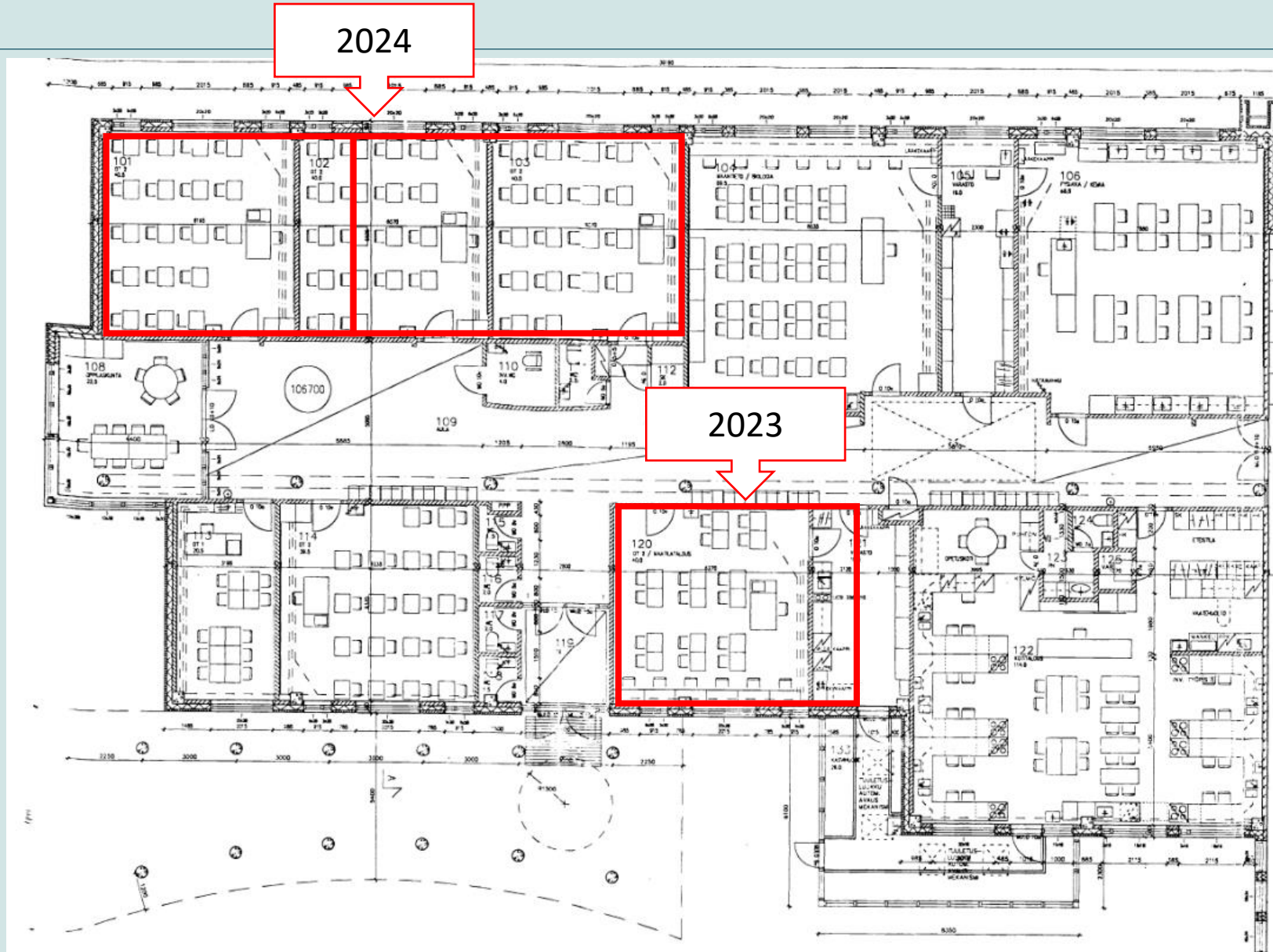
LEMIN KUNNAN PERUSOPETUKSEN TUNTIJAKO OPS 2016

Päivitetty versio hyväksytty sivistyslautakunnassa 23.3.2020 § 16

Aine	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	7.lk	8.lk	9.lk	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	4	5	4	3	4	3	42
A-kieli, EN	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B-kieli, RU						2	1	1	2	6
Matematiikka	3	3	4	4	4	4	3	4	4	33
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2				14
Biologia ja maantieto							2,5	2,5	2	7
Fysiikka ja kemia							2	2,5	2,5	7
Terveystieto							1	1	1	3
Ympäristö- ja luonnontieteet yhteensä	2	2	3	3	2	2	5,5	6	5,5	31
Uskonto, ET	1	1	1	2	1	1	1	1	1	10
Historia ja yhteiskuntaoppi				1	2	2	2	2	3	12
Musiikki	1	1	2	1	2	2	2			11
Kuvataide	1	1	2	2	2	2	2			12
Käsityö	2	2	1	2	2	2	3			14
Liikunta	2	2	2	3	2	2	2	3	2	20
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset	1	1			(2)*	(2)*		2	3	7 (11) *
Taide- ja taitoaineet yhteensä	7	7	7	8	8	8	12	5	5	67
Oppilaanohjaus							0,5	1	0,5	2
Valinnaiset aineet					(1)*	(1)*		4	3	7 (9)*
Tuntimäärä yhteensä	21 -> 20	21-> 20	22	24	25	25	30 -> 29	30-> 29	30	228 -> 224
Minimituntimäärä (asetus)	20	20	22	24	25	25	29	29	30	224
Vapaaehtoinen A2				2	2	2	2	(2)**	(2)**	8 (12)**
Tuntimäärä A2, jos A2 on valittu	24	24	22	26	27	27	32	30	30	236

Tuntijakomuutokset

Lemin koulukeskus

Aineluokkien
muutostyöt 2023,2024

->

Soveltuvuus yli 20
oppilaan ryhmille

FCG.